Subcommissie II (Van de Financiën)
Voorzitter: de Heer De Meester.
Aanwezig: de Heeren Ter Laan, Van der Molen en Van Veen, en de secretaris De Jonge.
Afwezig: de Heer Ketelaar.

Kort overzicht van het verhandelde en de besluiten der derde vergadering, gehouden op Zaterdag 13 Februari 1915, te 11½ uur, in het gebouw der Tweede Kamer.

De notulen der 2de vergadering, welke door den Voorzitter voorloopig waren goedgekeurd, en aan de leden toegezonden, worden zonder lezing of opmerking vastgesteld.
De Voorzitter laat aan de Heeren de keus om thans aan de orde te stellen hetzij het door hem aan de Subcommissie toegezonden voorstel betreffende de bouwregeling, hetzij de jaarweddenregeling.
Men besluit dit laatste in behandeling te nemen.
De Voorzitter merkt dan op, dat van Subcommissie IV is ontvangen een ontwerp van wet, regelende de opleiding van onderwijzers. Vermits krachtens de voorgestelde artikelen III, IV en V van dat ontwerp, zéér ruime overgangsbepalingen zullen in acht genomen worden, ten gevolge waarvan nog een groot aantal jaren in de school onderwijzers zullen werkzaam zijn met bevoegdheid volgens de bestaande wet, zou onze Subcommissie zich voorloopig kunnen houden aan den tegenwoordigen toestand en zich afvragen wat eene behoorlijke salarieering zou zijn voor de onderwijzers die er thans zijn <gewijzigd in: zou onze Subcommissie z.i. kunnen beginnen met het ontwerpen van een regeling der jaarwedden naar den tegenwoordigen toestand [bezet]>; daarna ware eene regeling te treffen voor hen < gewijzigd in: daarna ware eene regeling te ontwerpen voor onderwijzers> die de nieuwe bevoegdheid bezitten.
Volgens de besprekingen in pleno zal er moeten komen eene normale jaarwedde met periodieke verhoogingen, die geacht kan worden voldoende te zijn in gemeenten, waar geen standplaatstoelage wordt verleend, terwijl in andere gemeenten die toelage boven de normale wedde zal worden verstrekt. De vraag is dus allereerst, wat zal de normale jaarwedde zijn.
De Heer Van Veen vraagt welke soort gemeenten alzoo niet voor eene standplaatstoelage in aanmerking zullen komen?
De Voorzitter merkt op, dat dit tot nu toe nog alleen vaststaat voor de commiezen van de belasting, nl. alle gemeenten, die niet voorkomen op de lijst van blz. 23 der onze Subcommissie verstrekte "Statistische Beschouwingen."
De Heer Ter Laan is van oordeel, dat deze lijst niet zonder meer kan dienen voor de onderwijzers, daar in tal van kleine gemeenten, waar men voor hen toch zulk eene toelage zou behooren te geven, geene commiezen der belasting zijn gestationeerd.
De Heer Van der Molen, die in verband hiermede aanstipt, dat men als onderwijzer begint op 18 jarigen leeftijd, terwijl de commiezen doorgaans ouder zijn, geeft als zijn oordeel te kennen, dat de eerste 2 jaren voor den pasbeginnenden onderwijzer een stage, een inleidingstijd, moeten vormen, gedurende welken hij ƒ600,- ontvangt zonder meer. Eerst daarna wenscht spreker de definitieve salarisregeling te zien aanvangen, waarbij hij de toelage voor huwelijk en kinderen zou wenschen te zien verwerkt in de standplaatstoelage.
De Voorzitter zou dit liever willen vinden in de periodieke verhoogingen, daar ook voor ongehuwde onderwijzers eene standplaatstoelage noodig is.

Huygens ING, Grondwetscommissies 1883-1983
1913 Commissie-Bos, notulen, subcommissie 2 financ, 1915-02-13
NL-HaNA, Staatscie. Onderwijs, 2.04.48.02, inv.nr. 2
http://resolver.huygens.knaw.nl/inventaris/commissie/onderzoeksgids/
NL-HaNA, Staatscie. Onderwijs, 2.04.48.02, inv.nr. 2

De Heer Ter Laan kan zich vereenigen met 's Voorzitters denkbeeld om uit te gaan van den bestaanden toestand. Wat de Heer Van der Molen wenscht past meer voor de toekomstige regeling.
Spreker, die meende, dat de bouwregeling aan de orde zou komen, had cijfers willen medebrengen betreffende het buitenland voor wat betreft het minimum-salaris, de periodieke verhoogingen, het maximum; dan komt er bij de gezinsbijslag. Dit laatste heeft spreker vroeger wel als noodmaatregel tegen Minister Heemskerk bestreden, maar dit verzet wil hij wel opgeven, nu men eene normale wedde zal vaststellen. Men denke hierbij ook, dat dit van belang is, omdat zoodanige bijslag niet aan kloosterlingen behoeft te worden gegeven.
De Voorzitter merkt op, dat men ook de periodieke verhoogingen aan de kloosterlingen zou kunnen onthouden, daar hunne behoeften niet met de jaren stijgen; spreker vleit zich dat de Roomsch Katholieke leden der Staatscommissie zich daar niet tegen zullen verzetten. (Notulen blz. 81)
Verder moet men in het oog houden, dat de te maken wedderegeling zeer wordt vereenvoudigd door de omstandigheid, dat alle dienstjaren bij die verhoogingen zullen medetellen, en niet enkel die, welke in de eigen gemeente zijn doorgebracht.
Spreker zou dit echter alléén voor het gewoon lager onderwijs willen bepaald zien < gewijzigd in: Spreker wijst er op, dat hetgeen nu besproken wordt alléén voor het gewoon lager onderwijs zal gelden>. Daarom moeten wij thans beginnen met het cijfer voor den onderwijzer van bijstand zonder hoofdakte; met het getal ƒ600,- kan spreker zich wel vereenigen, mits daarbij kome enige standplaatstoelage.
De Heer Van der Molen wil ƒ600,- gedurende de eerste 2 jaren geven, en vindt dit als eerste verdienste zonder meer voldoende.
De Heer Ter Laan acht dit niet hoog genoeg, juist omdat de onderwijzer in die jaren moet studeeren.
De Heer Van Veen is van hetzelfde gevoelen als de Voorzitter; in grootere plaatsen is het niet genoeg.
De Heer Van der Molen richtte zich naar de verlangens in de onderwijswereld en de practijk en daar heeft men tegen ƒ600,- als inleiding voor de eerste 2 jaren nooit bezwaar gemaakt.
De Voorzitter kan zich ook wel met ƒ600,- vereenigen als uitgangspunt, maar dan moet, gelijk spreker reeds op blz. 35 der notulen verdedigde, er iets bijkomen b.v. een toelage tot een maximum van ƒ100,-.
Nu de Heer Ketelaar afwezig is, besluit de vergadering de bepaling van het cijfer te laten rusten, en bespreekt de Voorzitter de periodieke verhoogingen. Z.i. is de tegenwoordige termijn van 5 jaar te lang; men zou ze moeten geven na 2 of 3 jaar. De Heer Van der Molen herinnert er aan, dat ter gemeentesecretarie van Rotterdam de verhoogingen beneden ƒ1000,- om de 2 jaar, van ƒ1000,- ƒ3000,- om de 3 jaar, en boven de ƒ3000,- om de 5 jaar worden verleend.
De vergadering verenigt zich met deze regeling ook voor de onderwijzers, behoudens dat ƒ3000,- en meer hier natuurlijk <gewijzigd: "natuurlijk" wordt geschrapt> niet aan de orde is.
De Voorzitter bespreekt dan de standplaatstoelagen, waarbij hij ook den leeftijd van den onderwijzer in het bedrag wil doen uitkomen <gewijzigd in: de onderwijzer bij de bepaling van het bedrag invloed wil doen oefenen>. De regeling, thans op blz. 23 te vinden, zalweldra worden vervangen, weshalve de Secretaris wordt verzocht daarnaar op het Departement van Financiën te informeeren.
Spreker zou ook weder 4 klassen willen vormen volgens de tabel van de Personeele Belasting. De gegevens, die op blz. 24 voorkomen, nl. huishuur, personeele en

gemeentelijke belasting, en schoolgeld vormen een goeden grondslag, en indien dit viertal tezamen méér dan 25% van het tractement verslinden, dan zou er eene toelage boven op moeten gegeven worden; en wel te rekenen van een salaris, dat men op 26 jarigen leeftijd als onderwijzer verdient. De toelagen zouden dan loopen van ƒ100,- tot ƒ300,-.Vermits de Heer Van der Molen de vergadering moet verlaten, wordt bepaald, dat de besprekingen zullen worden voortgezet op Donderdag 18 Februari a.s. te 7½ uur precies.
De Voorzitter verzoekt inmiddels aan de Heeren, Ter Laan en Van Veen, of zij na de beraadslagingen een uitgewerkt voorstel willen ontwerpen voor de salarisregeling. Beide Heeren verklaren zich hiertoe bereid, waarna de Voorzitter de vergadering sluit.